

också för när hans utsagor korrigerats av lyssnare.

Det är kanske inte alltid som af Klintbergs svar övertygar helt och hållet och många gånger går förstas inte ett definitivt svar att ge. Men fantasin är väckt och funderingarna sätts igång hos läsaren. När jag läser om hur barn på 1950-talet räknade vinröda Volvobilar för att påverka sitt framtida öde börjar jag genast tänka på ”platespotting”, där 2000-talets vuxna människor läser bilarnas registrerings skyltar och försöker gå från 001 till 999. Numren måste ses i ordning och när man nått målet är det bara att börja om från början igen. Sina resultat kan man dela med sig av på nätet till andra med samma hobby.

Boken fyller definitivt en lucka som man kanske inte alltid är medveten om och som för många kanske inte är den mest livsviktiga att fylla. Men vem är vetenskapsmannen att stå till doms över vad som behöver utredas? Radiolyssnarna har helt tydligt haft ett stort behov att få svar på sina frågor och nu ges även läsare chansen att få veta mer om vardagliga tankar och berättelser som sysselsatt oss i alla tider. Här får vi svaret, eller kanske snarare frågorna. För många gånger är undringarna eller de ursprungliga iakttagelserna minst lika intressanta som Bengt af Klintbergs utredningar.

Blanka Henriksson, Åbo

Bengt af Klintberg och Ulf Palmenfelt. *Vår tids folkkultur*. Carlsson Bokförlag, Stockholm 2007. 254 s., ill. ISBN 978-91-7331-059-8.

Länge betraktades folkkulturen, åtminstone den forskningsbara, som tillhörande det förflutna. För det tidiga 1900-talets folkminnes- och folklivsforskare stod det som ansågs karaktärisera en äldre och utdöende allmogekultur i centrum. Ämnena förändrades på 1960- och 70-talen. Dagens etnologer och folklorister är i regel intresserade både av det förgångna och nutiden. En av pionjerna är Bengt af Klintberg. Tillsammans med Ulf Palmenfelt, en annan av landets främsta folklorister, diskuterar han i *Vår tids folkkultur* olika former av nutida folklore. Boken består av tretton artiklar, varav två är nyskrivna. Flertalet texter är tidigare publicerade i antologier eller tidskrifter som *Tradisjon*, *Nord Nytt* och *Fataburen*. Artiklarna har olika karaktär; i vissa förs en teoretisk diskussion medan andra framför allt beskriver ett fenomen. De är tematiserade under tre övergripande rubriker: Berättelser, Barns folklore samt Skrift, bild och nya media.

Folksägner idag, som ursprungligen publicerades 1976, är antologins första artikel och ur många perspektiv den mest intressanta. Förutom att ge en översikt över moderna folksägner ger af Klintberg här en introduktion till studiet av dem. Han behandlar också frågor om sägnernas ursprung, spridning och tendens. Med denna artikel öppnade af Klintberg ett nytt forskningsfält i Sverige, vilket han har utvecklat vidare i böcker som *Råttan i pizzan* (1986), *Den stulna njuren* (1994) och *Glitterspray* (2005). Under rubriken Berättelser behandlas även vitsar. I Flotta Sixten och Villiga Vera granskar Ulf Palmenfelt fräckisar, nutida skämtsagor, publicerade i herrtidningar, deras uppbyggnad och betydelser.

Barntraditioner är ett annat område som länge inte betraktades som forskningsbart; även här har de båda författarna gjort pionjärinsatser. I *Vår tids folkkultur* tar Palmenfelt upp hur barn bearbetar problem och rädslor som de ställs inför med hjälp av sin egen folklore, t.ex. ”alla barnen”-rim samt Bellman- och spökhistorier. Bemästrandet av rädslor är ett genomgående tema i af Klintbergs text om leken Svarta Madame. I Ållinga vällinga vattenspruta för han en mer övergripande teoretisk diskussion om barns muntliga traditioner. Icke-muntlig folklore står i centrum i texterna under rubriken Skrift, bild och nya media. Här behandlas bl.a. kedjebrev, drodlar, traditionella kopior (xeroxlore) och nätlore. I Från Martebo till mars, studerar Palmenfelt hur ett antal ungdomar genom diskussioner på internet bygger upp en kollektiv självbild och alternativ vetenskapssyn.

Det jag möjligen saknar i *Vår tids folkkultur* är en fyligare inledning där artiklarna, ämnet och dess utveckling närmare presenterades. Genom att sätta in artiklarna i ett större sammanhang tror jag att boken skulle ha blivit än värdefullare, också ur en forskningshistorisk synpunkt. Artiklarna är dock väl valda, spänner över och ger en god inblick i många olika områden. Flera av texterna är närmast att betrakta som moderna klassiker inom ämnet, viktiga inlägg i diskussionerna kring nutida folklore, t.ex. har af Klintbergs *Folksägner idag* och Palmenfelts *Från Martebo till Mars* länge använts som kurslitteratur och redan både inspirerat och influerat generationer av etnologistudenter. Kort sagt utgör *Vår tids folkkultur* en utmärkt introduktion till studiet av modern folklore. Boken bör också i högsta grad tilltala en bredare allmänhet.

Fredrik Skott, Göteborg